

МІНЕРАЛЬНО-СИРОВИННІ РЕСУРСИ УКРАЇНИ: ПРОБЛЕМИ ВИКОРИСТАННЯ ТА ОХОРОНИ

Розглянуто структуру та видовий склад мінеральних ресурсів України та проблеми їх раціонального використання.

Під мінеральними ресурсами розуміють сукупність різних видів корисних копалин, які можуть бути використані за сучасного рівня розвитку продуктивних сил.

В структурі паливних ресурсів України домінує кам'яне і буре вугілля. Основні запаси кам'яного вугілля зосереджені в Донецькому і Львівсько-Волинському басейнах; бурого вугілля — переважно в Дніпровському басейні. В Україні виявлено родовища нафти і газу, які зосереджені переважно на північному сході країни, у Прикарпатті і Причорномор'ї. На території України розміщені родовища торфу, що зосереджені переважно у Волинській, Рівненській, Житомирській, Київській, Чернігівській, Черкаській, Хмельницькій, Сумській та Львівській областях.

В Україні зосереджені світові запаси марганцю, заліза, виявлені родовища золота в Закарпатті, на берегах р. Сури поблизу Нікополя. У Кіровоградській області відкриті поклади алмазів, у Північному Приазов'ї також виявлені кімберлітові трубки, що містять діаманти.

Є нафта, природний газ в Харківсько-Полтавському родовищі, в Приазов'ї - його південному і західному регіонах, у Причорномор'ї. В надрах України зосереджено 45 млрд т вугілля у Донецькому і 11 млрд т у Львівсько-Волинському басейнах. Великі запаси газу і нафти розвідані в

Дніпровсько-Донецькій, Прикарпатській і Причорноморській геологічних провінціях.

Достатньо високий рівень концентрації родовищ в Україні - насамперед кам'яного вугілля, нафти, залізної та марганцевої руд, будівельних матеріалів став причиною розвитку потужних територіально-промислових комплексів - агломерацій і вузлів: Донецько-Макіївська, Дніпровсько-Дніпродзержинська, Лисичансько-Рубіжанська, Криворізька, Львівсько-Волинська. І як наслідок - виникнення екологічного неблагополуччя, особливо у східних областях, що близьке до кризового стану. На території Кіровоградської, Дніпропетровської областей найбільші в Європі запаси уранової руди, якої вистачить щонайменше на 100 років

Україна багата на неметалічні корисні копалини, серед яких: кухонна сіль, самородна сірка, вогнетривкі глини, високоякісний каолін, облицювальний камінь тощо. Великі запаси калійно-магнієвих солей зосереджені в Івано-Франківській та Львівській областях. Використання в економічній системі природних ресурсів вимагає їх адекватної оцінки. Існує два основних види оцінки: технологічна (виробнича) та економічна.

Економічна оцінка природних ресурсів — необхідний етап для забезпечення їх ефективного використання. Визначилися дві групи економічних оцінок: перша — характеризує економічні результати використання природних ресурсів, друга — економічні наслідки дії на навколишнє природне середовище (переважно це економічні втрати від забруднення чи порушення природного середовища).

Проблема раціонального використання мінеральних ресурсів є актуальною через існування та постійне загострення небезпеки їх вичерпання. Переважаючий сировинний напрям розвитку економіки не є раціональним, адже сировина завжди дешевша від готової продукції. Розвиток виробництва нерозривно пов'язаний з експлуатацією мінеральних природних ресурсів і повинен враховувати екологічні аспекти, пов'язані з їх видобутком.

